

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

I. Загальна інформація

Заклад вищої освіти	Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет/інститут	ННІ природничо-математичних, медико-біологічних наук та інформаційних технологій
Кафедра	Кафедра інформаційно-комунікаційних технологій фізико-математичних та економічних наук
Освітня програма	Середня освіта (Інформатика)
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Курс/семестр	1/1
Мова навчання	Українська мова
Розробник/и	к.пед.н., доц. кафедри інформаційно-комунікаційних технологій фізико-математичних та економічних наук Бугаєць Н.О.
Затверджено	засіданням кафедри інформаційних технологій, фізико-математичних та економічних наук №2 від 30.08.2024
Обсяг дисципліни	Денна форма: 3 кредити ЄКТС, що відповідає 90 академічних годин, з яких 30 годин – аудиторне навчання (лекції – 14 годин, практичні – 16 годин) і 60 годин – самостійна робота; Заочна форма: 3 кредити ЄКТС, що відповідає 90 академічним годинам, з яких 10 годин – аудиторне навчання (лекції – 4 год, практичні – 6 год) і 80 годин – самостійна робота.
Статус дисципліни	обов'язкова

Навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» спрямована на ознайомлення студентів із професією вчителя інформатики, її місцем у системі освіти та суспільстві. Курс розкриває організацію навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі освіти, роль інформатики у розвитку науки й технологій, особливості педагогічної діяльності та сучасні методи викладання. Студенти розглядають питання педагогічної творчості та майстерності, педагогічного спілкування, життєвий шлях видатних українських та зарубіжних учених-інформатиків. Курс формує навички аналізу освітніх тенденцій, використання інноваційних технологій у навчанні, а також сприяє професійному саморозвитку, дотриманню академічної доброчесності та етичних норм педагогічної діяльності.

Місце в структурно-логічній схемі освітньої програми

Пререквізити: ОК1 Українська мова (за професійним спрямуванням), ОК2 Українознавчі студії, ОК3 Іноземна мова.

Постреквізити: ОК30 Ознайомча практика, ОК31 Педагогічна практика (пропедевтична) ОК12 Основи інформатики, ОК14 Психологія, ОК20 Педагогічні студії, ОК23 Методика навчання інформатики.

II. Компетентності та результати навчання

2.1. Компетентності

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Середня освіта (Інформатика)» сприяє набуттю здобувачами компетентностей:

ЗК1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності

громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (культурна компетентність).

ЗК4. Здатність до розробки бачення, планування, прийняття рішень, заохочення, організацію, розвиток, наділення повноваженнями і спрямування діяльності людей на досягнення певної мети (лідерська компетентність).

ФК3. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб організації освітнього процесу, створювати освітні цифрові ресурси, слідувати правилам захисту авторських прав (інформаційно-цифрова компетентність).

ФК14. Здатність планувати та реалізовувати особистісний та професійний саморозвиток (здатність до навчання впродовж життя).

2.2. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Середня освіта (Інформатика)» сприяє досягненню здобувачами таких програмних результатів навчання:

ПРН1. Уміння керуватися у своїй діяльності на сприяння сталому розвитку, верховенство права, дотримання прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН3. Знання і прийняття національних та загальнолюдських цінностей, толерантності, адаптивність до культурного середовища.

ПРН4. Уміння використовувати різноманітні методи для ефективної комунікації на професійному та соціальному рівнях, організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп в рамках відповідальності та автономії.

ПРН8. Уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, ефективно використовувати цифрові технології в освітньому процесі та створювати нові електронні (цифрові) освітні ресурси, збір, інтерпретація та застосування даних в рамках комунікації на засадах академічної доброчесності.

ПРН19. Уміння визначати умови та ресурси професійного та особистісного розвитку впродовж життя, продовжувати навчання із значним ступенем автономії та відповідальності.

III. Методи та засоби навчання

3.1. Методи навчання

Навчання та викладання побудоване на компетентнісному і студентоцентричному підходах, базується на інтерактивному навчанні практичного спрямування у формах лекції (традиційної, проблемної, лекції-презентації), практичних занять (робота з джерелами, спільне прочитання нормативних документів, проблемні ситуації, робота в парах, дискусія, мозковий штурм), самостійної та індивідуальної роботи студентів (опрацювання наукової літератури, нормативних документів, опрацювання Інтернет-джерел).

3.2. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

- підручники та навчальні посібники, інтернет-ресурси;
- електронне навчальне середовище УНіКОМ;

- персональні комп'ютери.

IV. Зміст навчальної дисципліни

4.1. Анотація змісту за темами

Тема 1. Професійна діяльність і особистість педагога.

Особливості педагогічної діяльності. Вимоги до особистості учителя. Сутність і функції педагогічної діяльності. Професіограма учителя. Становлення і розвиток педагогічної професії. Структура педагогічної діяльності. Стилі педагогічної діяльності

Тема 2. Професійне спілкування у структурі діяльності педагога.

Спілкування як основа педагогічної діяльності. Сутність педагогічного спілкування. Структура педагогічного спілкування. Стилі педагогічного спілкування. Розвиток мотивації учнів.

Тема 3. Зміст і організація начального процесу у вищому навчальному закладі.

Зміст підготовки майбутнього вчителя інформатики. Організація навчального процесу у вищому навчальному закладі. Система контролю і оцінювання знань, умінь навичок студентів. Кредитно-модульна-система організації навчального процесу. Педагогічна практика студентів.

Тема 4. Система освіти в Україні та професія учителя інформатики

Історія та система освіти в Україні. Законодавчі основи освіти. Загальноосвітній навчальний заклад як основне місце професійної діяльності майбутнього вчителя. Роль учителя інформатики в сучасній школі, компетентності сучасного учителя інформатики.

Тема 5. Інформатика як навчальна дисципліна

Історія розвитку інформатики як навчальної дисципліни. Основні розділи інформатики. Державні освітні стандарти з інформатики. Тренди у викладанні інформатики.

Тема 6. Самостійна робота та самовиховання в системі підготовки майбутнього учителя. Академічна доброчесність.

Самопізнання як передумова самовиховання майбутнього педагога. Самостійна робота студента. Організація професійного самовиховання. Академічна доброчесність.

Тема 7. Цифрові технології в освіті, перспективи розвитку освіти в галузі ІТ.

Новітні технології у навчанні (VR/AR, гейміфікація, штучний інтелект). Освіта майбутнього та професії, пов'язані з ІТ-галуззю. Використання відкритих освітніх платформ, електронне навчальне середовище.

4.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	к	с		л	п	лаб	к	с
1. Професійна діяльність і особистість педагога.	12	2	2			8	12	1				11
2. Професійне спілкування у структурі діяльності педагога.	14	2	2			10	14		1			13
3. Зміст і організація начального процесу у вищому навчальному закладі.	12	2	2			8	12	1	1			10
4. Система освіти в Україні та професія учителя	12	2	2			8	12		1			11

інформатики												
5. Інформатика як навчальна дисципліна	12	2	2			8	12	1	1			10
6. Самостійна робота та самовиховання в системі підготовки майбутнього учителя. Академічна доброчесність.	16	2	4			10	16	1	1			14
7. Цифрові технології в освіті, перспективи розвитку освіти в галузі ІТ.	12	2	2			8	12		1			11
Усього годин	90	14	16			60	90	4	6			80

4.3. Тематика аудиторних занять та самостійної роботи
Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Професійна діяльність і особистість педагога.	2	1
2	Професійне спілкування у структурі діяльності педагога.	2	
3	Зміст і організація начального процесу у вищому навчальному закладі.	2	1
4	Система освіти в Україні та професія учителя інформатики	2	
5	Інформатика як навчальна дисципліна	2	1
6	Самостійна робота та самовиховання в системі підготовки майбутнього учителя. Академічна доброчесність.	2	1
7	Цифрові технології в освіті, перспективи розвитку освіти в галузі ІТ.	2	
Разом		14	4

Теми практичних/семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Професійна діяльність і особистість педагога.	2	
2	Професійне спілкування у структурі діяльності педагога.	2	1
3	Зміст і організація начального процесу у вищому навчальному закладі.	2	1
4	Система освіти в Україні та професія учителя інформатики	2	1
5	Інформатика як навчальна дисципліна	2	1
6	Самостійна робота та самовиховання в системі підготовки майбутнього учителя. Академічна доброчесність.	4	1
7	Цифрові технології в освіті, перспективи розвитку освіти в галузі ІТ.	4	1
Разом		16	6

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна

1	Професійна діяльність і особистість педагога.	8	11
2	Професійне спілкування у структурі діяльності педагога.	10	13
3	Зміст і організація начального процесу у вищому навчальному закладі.	8	10
4	Система освіти в Україні та професія учителя інформатики	8	11
5	Інформатика як навчальна дисципліна	8	10
6	Самостійна робота та самовиховання в системі підготовки майбутнього учителя. Академічна доброчесність.	10	14
7	Цифрові технології в освіті, перспективи розвитку освіти в галузі ІТ.	8	11
Разом		60	80

V. Система оцінювання

5.1. *Форми проміжного та підсумкового контролю*

- проміжний контроль – 0-80 балів (по 0-10 бали за роботу на практичних заняттях);
- навчально-дослідне завдання – 0-10 балів;
- залік (підсумковий тест) – 0-10 балів.

5.2. *Методи та засоби діагностики результатів навчання*

Методи оцінювання: відповіді на практичних заняттях, розв'язування ситуаційних задач, демонстрація практичних навичок, виконання навчально-дослідних завдань, тестова перевірка. Підсумкове оцінювання – залік.

5.3. *Критерії поточного (формульованого), проміжного та підсумкового оцінювання*

Форми роботи	Критерії оцінювання	Розподіл формульованих оцінок
Практичне заняття	Високий. Здобувач має глибокі, міцні, системні знання, уміє застосовувати знання для виконання творчих завдань, самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і обстоювати особисту позицію.	10-9
	Достатній. Здобувач знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, основні закономірності, самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, виконує розумові операції (аналіз, абстрагування, узагальнення тощо), виправляє допущені помилки, вміє робити висновки, відповідь правильна, логічна, обґрунтована, але без власних суджень.	8-6
	Середній. Здобувач правильно відтворює навчальний матеріал, знає основні теорії та факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.	5-4
	Початковий. Здобувач відтворює частину навчального матеріалу, виконує елементарні завдання з допомогою викладача.	3-1
РАЗОМ		80
Навчально-дослідне	Повнота та змістовність розкриття теми	2
	Логічність викладу відомостей	2

завдання	Власна оцінка роботи (рефлексія)	2
	Виконання і оформлення навчального завдання	2
	Презентація та захист роботи	2
РАЗОМ		10
Залік	Підсумковий електронний тест	10

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у неформальній освіті.

VI. Рекомендовані джерела інформації

6.1. Основні

1. Академічна доброчесність для вчителів. Онлайн-курс на EdEra. URL: <https://academiq.org.ua/resursy/>
2. Вдосконалюйте навчання з AR-book. URL: <https://arbook.info/>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту»
4. Закон України «Про вищу освіту»
5. Зязюн І.А., Крамущенко Л.В., Кривонос І.Ф. Педагогічна майстерність: Підручник. К.: Вища шк., 1997. 349 с.
6. Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія та практика : монографія / [Н.М.Авшенюк, Т.М.Десятов, Л.М.Дяченко, Н.О.Постригач, Л.П.Пуховська, О.В.Сулима]. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 280 с.
7. Макаренко А.С., Сухомлинський В.О. про виховання: Хрестоматія / Укл.: Є.І.Коваленко, Н.І.Белкіна; Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2009. 354 с.
8. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії : Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2012. 200 с.
9. Міжнародний стандарт освіти – UNESCO ICT Competency Framework for Teachers. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000265721>
10. Нормативні документи та інформаційно-довідкові матеріали Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. URL: <http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/normativna-baza>
11. Отич О.М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи : підручник. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 208 с.
12. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. Тернопіль: Богдан, 2007. 168 с.
13. Цифрова трансформація у сфері освіти і науки. Міністерство освіти і науки. URL: <https://mon.gov.ua/tag/tsifrova-transformatsiya-osviti-i-nauki?&tag=tsifrova-transformatsiya-osviti-i-nauki>

6.2. Додаткові

1. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище : збірник есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня – 18 жовтня 2023 року. Львів-Торунь : Liha-Pres, 2023. 524 с. URL: <https://nubip.edu.ua/sites/default/>
2. Жалдак М.І. Про деякі методичні аспекти навчання інформатики в школі і педагогічному університеті / М.І. Жалдак // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія №2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання: Зб. наук. праць / Редкол. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова. – №2 (9). – 2005. – С. 3 – 14.

3. Жалдак М.І. Використання комп'ютера в навчальному процесі має бути педагогічно виваженим і доцільним // Комп'ютер у школі та сім'ї. – №3. – 2011. – С.3 – 12.
14. Жалдак М.І. Інформатика – фундаментальна наукова дисципліна. Вона має вивчати закони природи, інформаційні процеси і відповідні технології // Комп'ютер у школі та сім'ї. – №1. – 2010. – С.49 – 54.
15. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
16. Нова українська школа. URL: <https://nus.org.ua/>
17. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник. К.: Міленіум, 2006. 344 с.
18. Універсальний навчальний посібник з академічної доброчесності для вчителів / уклад. О.С.Ройбу; за заг. ред. О. О. Гужви. Х. : ХНУімені В. Н. Каразіна, 2017. 32 с.